

Edytorstwo naukowe tekstów dawnych znalazło się dzisiaj w szczególnej sytuacji. Jest łatwiejsze niż kiedykolwiek z uwagi na dostępność archiwów, możliwość przeprowadzenia szeroko zakrojonych kwerend z wykorzystaniem internetu, obecność programów zakładających finansowanie poczynań edytorskich, szeroki ruch wydawniczy umożliwiający publikację, a także z uwagi na to, że przygotowanie edycji krytycznej może być podstawą nadania stopnia naukowego lub zawodowego.

Ale jest też trudniejsze, złudne w swojej pozornej łatwości: nie ma podręczników wskazujących drogę postępowania badawczego i jasno ukazujących kształt docelowy działania; nie można zastąpić internetową wyszukiwarką erudycji dawnych historyków literatury, którzy dopiero pod koniec życia, sumując wieloletnie doświadczenia, zajmowali się edycjami krytycznymi; napisanie recenzji wydawniczej edycji krytycznej wymaga prześledzenia krok po kroku procesu przygotowania tej edycji, co jest czasochłonne i absorbujące, a często niemożliwe do zweryfikowania. Zatem im głębsza świadomość edytorów – tym też trudniej sprostać wymaganiom stawianym przez środowisko. I wreszcie po dziesięcioleciach względnej izolacji zaczęto podejmować badania nad wspólną literaturą dawnej Rzeczypospolitej, powstającą przed wiekami zarówno na terytorium Korony, jak i Wielkiego Księstwa Litewskiego czy ziem ruskich – literatury łączącej różne kręgi kulturowe, różne języki i tradycje, różne punkty widzenia – co także rodzi (tym razem inne) trudności, wynikające chyba przede wszystkim z odmienności metod badawczych.

Artykuły zawarte w tym numerze „Sztuki Edycji” pokazują zarówno osiągnięcia współczesnego edytorstwa literatury dawnej, jak i próby podejmowania pracy na tych obszarach, które od dawna czekają na uzupełnienie, weryfikację czy choćby zainteresowanie... W pierwszej kolejności wskazujemy na osiągnięcia edytorstwa litewskiego. Imponujące, wielojęzyczne wydanie *Punktów kazań na Post Wielki językiem litewskim zapisane, a teraz na polski język przetłumaczone* Konstantego Szyrwidą (1579–1631), przygotowane przez zespół badaczy z Litwy, komentuje jedna z Auterek edycji. Proponujemy także namysł nad projektem wydania antologii polskiej literatury okolicznościowej – a konkretnie poezji, która ukazywała się w Wilnie w drugiej połowie XVIII wieku i tworzyła wówczas swoistą kronikę miasta i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Następne artykuły dotyczą trzech edytorskich „zaniezań” środowiska badaczy literatury XVIII wieku: edycji dorobku literackiego Józefa Epifaniego Minasowicza – mniej znanego poety schyłku epoki saskiej i panowania Stanisława Augusta; przekładów na język polski dokonywanych przez Stanisława Kostkę Potockiego, który od lat czeka na opublikowanie swojej twórczości poetyckiej (i prozatorskiej); wreszcie sprawy kluczowej dla badań nad polską poezją drugiej połowy XVIII wieku – projektowanej edycji krytycznej liryków z tzw. Rękopisu Puławskiego

Wstęp

Franciszka Dionizego Książnina, poetyckiego testamentu jednego z najwybitniejszych poetów epoki. Ten blok rozpraw uzupełniają: omówienie projektu edycji *Dzienniczka* Antoniego Edwarda Odyńca, rozważania nad interpunkcją Władysława Stanisława Reymonta, uwagi o nowej edycji dzieł zebranych Zygmunta Krasińskiego oraz szkic dotyczący fenomenu kulturowo-poznawczego, jakim jest archiwum. Archiwum, w którym pracujemy, ilekroć musimy sięgnąć po rękopis, porównać wersje, zajrzeć do autografu; które systematycznie przeszukujemy, próbując odtworzyć życie literackie interesującej nas epoki; w którym szukamy potrzebnych informacji i przekazów; które stopniowo staje się tak ważną częścią naszego zawodowego (czy tylko zawodowego?) życia.

W części „materiałowej” publikujemy *Epos nuptiale* oraz *Hymen weselny* Jana Karola Dachnowskiego, nieznaną wiersz Sebastiana Fabiana Klonowica, korespondencję Adama Naruszewicza i Franciszka Karpińskiego. Przeglądy zamieszczone w ostatniej części numeru pozwalają zorientować się w aktualnej sytuacji edytorskiej polskiej literatury dawnej, ukazującej się w najbardziej znanych seriach wydawniczych.

Tomasz Chachulski